

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 20

Oslo, den 14. mai 1936.

48. årg.

Redaktør: M gr. I r g e n s. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihend. senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 17340 — „St. Olav“s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: Sursum corda - — Presseutstillingen i Vatikanet. — «Nordisk Ugeblad». — Påske i Rom. — Fra St. Olavs forbundets virke. — Bokanmeldelse. — Billigreise til Østerrike. — Chefredaktør blir prest. — Herhjemme. — Regnskap for St. Olavs forbund. —

Sursum corda —

I denne uke minner Kirken oss i sin liturgi om ting som ved første blick synes å være i motstrid til hverandre, men som rett besett harmonerer på det skjønneste. I de siste tre dager før Kristi Himmelfart — de såkalte rogasjonsdager — ber Kirken himmelens Herre om å velsigne markens grøde. Overalt — i de store katedraler som i de små kirker ut over bygdene — vandrer prestene og lægfolk, ordenssøstre og ordensbrødre i de dager i høitidelig prosesjon og anroper Gud at «han vil gi og bevare jordens frukter».

Igrunnen en eiendommelig forberedelse til Himmelfartsdagen, som jo skal løfte våre tanker mot himmelen. Men ved å forene bønner om jordens frukter med å peke på målet: himmelens gleder, innprenter Kirken oss at alt det timelige skal være oss ene som en hjelp til å opnå det evige. Tanken på himmelen skal lede vårt jordiske liv mot vår høyere bestemmelse.

Sursum corda: hjertene opad! Hjertene opad mot det sted hvor vi finner lyset for vår fot og kraften for vårt liv!

Ti det vet vi, at om vi taper vårt egentlige livsmål av syne eller kun sjelden tenker på det vil vi vandre i mørke her på jorden, fordi vi da er blinde for livets egentlige betydning. Istedet for å ta vårt liv som en forberedelse, benytter vi det da til å tilfredsstille vår ærgjerrighet, forfengeligheit, egen-

kjærlighet, idet vi glemmer at vi ikke her har «et blivende sted, men søker det tilkommende».

Men fester vi vårt blick mot himmelen da vet vi hvorfra vi kommer og hvortil vi går og hvorledes vi skal nå frem til dette mål. Da forsømmer vi ikke våre daglige plikter — da vet vi å skatte de jordiske ting etter sin virkelige verdi og foretrekker dem ikke for det høieste gode. Tanken om himmelen gir mot og kraft — nu som dengang da martyrene over den glemte sine lidelser.

Men nu kan der spørres: hvor er i grunnen denne himmel —?

Barn vil vise mot firmamentets blå eller mot den strålende stjerneskaer — men om vi så enn flyver millioner av mil bort vil vi dog ikke der finne hverken paradiset eller patriarkene eller englene og helgenene.

Hvorfor ikke —?

Fordi himmelen ikke hører til denne syndige jords verdenssystem — fordi den ikke er noe steds i denne verden. Himmelen er en annen verden, en ny verden, et nytt liv.

«Vi sår med gråt, men vi skal høste med frydesang og bære våre nek hjem med glede» — synger salmisten. Hjem til himmelen hvor vi høster det som vi sådde her på jorden.

Og derfor forbereder vi med bønn for markens grøde, for jordisk arbeids frukter, vår sjel til Himmelfartens glade budskap.

Presseutstillingen i Vatikanet.

Den kjente presseapostel pater A. Bangha S.J. har skrevet en høist interessant artikkel om den internasjonale katolske presseutstilling i Vatikanet som i disse dager er blitt åpnet. Hans ord faller med vekten av den autoritet, som et helt liv viet katolsk pressetjeneste gir. Vi skal i det følgende gjengi hovedtankene i denne artikkel.

Pater Bangha skriver at vel har alle de siste paver ved flere anledninger fremhevet pressens betydning, men først nu kommer der en direkte kunnngjørelse fra den Hellige Stol i form av den presseutstilling som nu åpnes i selve Vatikanet. En kunnngjørelse hvis innhold er en eneste varm anbefaling av den katolske pressesak og en inntrengende appell til den almene interesse. Tross alle formaninger og alle oprop stiller dog stadig mange katolikker sig forståelsesløse overfor sin presse, men dette forhold må ikke vedvare, hvorfor den Hellige Fader også gjennom denne utstilling akter å fastslå den interesse hvormed han våker over pressens apostolat.

Men selv om denne utstilling vil bli en mektig mønstring av den katolske presse i alle land, så vil den tillike demonstrere hvor meget vår presse står tilbake for våre motstanderes. For sammenligningens skyld er der nemlig også utstillet tabeller m. m. over den ikke-katolske presse, hvorved der er skaffet en objektiv målestokk som i allerhøieste grad maner til eftertanke. Utstillingen opmuntrer derfor heller ikke til hovmot eller forfengeligheit fra vår side, men det er heller ikke meningen med den. Langt mer er den tenkt å skulle avgi materiale til selvprøvelse og selverkjennelse. Der hører ganske visst mot til å foreta en slik selvprøvelse så å si for verdens øine som det det skjer på utstillingen — men denne prosess et helt nødvendig for pressesakens videre fremgang.

Det vil alltid være en gåte hvorledes det har kunnet skje at Kirken i den nyere tid har latt sig frata nettop det hjelpemiddel som man vet har den sterkeste innflytelse på moderne menneskers tankeliv: pressen, idet mange katolikker igjennem lange tider har vært helt blind for dens betydning. I middelalderen var det Kirkens store fortjeneste at den forstod at menneskene ikke alene skulde vinnes til kristent liv gjennom gudstjenestene, men også ved at troen skulde gjennomtrengre alle tidens stats- og samfunnsforeteelser med sin ånd. Kirken utfoldet ikke alene sin virksomhet i gudshusene og i skolene, men også i alle grener av det offentlige liv, det sociale liv. Kristendommen blev ikke innesperret bak kirkenes murer, men trådt frem og erobret staten, åndslivet, lovgivningen, samfunnslivet m. m. Tross alle menneskelige feilgrep er derfor også den kristne middelalder en mektig kulturepoke som formet all livsutfoldelse innenfor den katolske tros atmosfære.

Dette har forandret sig helt i nutiden. Efter-

hvert blev stats- og kulturlivet infisert av oprøret mot kristendommen og den kristne kultur og Kirken blev henvist til kun å ha sjelesorgen og litt undervisning som sitt virkefelt. Den materialistiske kultur har siden den franske revolusjons dager hatt et stort opsving, ikke minst fordi den har tatt i sin tjeneste alle den moderne teknikks hjelpemidler — i første rekke pressens makt. Kirken måtte prise sig lykkelig om den slapp for direkte forfølgelse, og for dens arbeid blev der lagt alle mulige hindringer i veien. Og den var delvis våpenløs i denne kamp fordi dens menn var avskåret fra å benytte — eller ikke hadde sans for å benytte — det trykte ord som det fremtrer i dagspressens spalter.

Det er nemlig et faktum at mange katolikker — også blandt de ledende — har hatt en helt forkjert innstilling til de moderne propagandamidler, idet man har syntes at presse, radio, kino, teater o.s.v. var for verdslige, for lite hellige midler å ta i religionens tjeneste. Man har likefrem manglet mot til å ta disse oppgaver op — tross det at vi har et uendelig stort ansvar også overfor de sjeler som ikke søker til kirkene, men som kan rekkes f. eks. gjennom sin avis som de leser daglig. Vi har ikke lov til å overlate disse sjeler uten hjelp å skulle ta standpunkt til de tusener av daglige spørsmål — til uten veiledning å finne frem til en livsanskuelse. Der skjer hver dag begivenheter som trenger kristen belysning — på prekestolene kan vi ikke behandle dem alle — derfor må vi sikre oss en god og levedyktig presse.

Guds rike behøver i våre dager ikke alene katedraler og kapeller, gymnasier og opdragelsesinstitusjoner — det trenger i første rekke trykkerier, redaksjoner, bokhandler, leseværelser, biblioteker. Forhåpentlig vil den internasjonale presseutstilling nu i Vatikanet bringe nytt liv til våre presseforetagender. Forhåpentlig ryster den op i samvittighetene og gir støtet til nye tiltak. Forhåpentlig vil man forstå, at fasthet i troen på det intimeste er knyttet til den katolske kultur, som man daglig må utbre gjennom de moderne hjelpemidler til opplysning og propaganda.

„Nordisk Ugeblad“.

Kjøbenhavn, har utsendt et meget vakkert og instruktivt festnummer i anledning den internasjonale katolske presseutstilling i Vatikanet. Med sine mange illustrasjoner, nitide utstyr og interessante lesestoff er det en verdig representant for Danmarks katolske presse.

Påske i Rom.

Av Sigurd Bruun Tønnessen.

I ordets snevreste forstand er jo påsketiden forbi nu, og en sitter igjen med minnene. Og hvilke rike minner har ikke vi katolske kristne. Vi har atter hatt anledning igjennem hele fastetiden å forberede oss godt for å kunne feire påsken på den rette måte, og i den rette ånd. I fasteprekenene er de evige sannheter blitt lagt oss på hjerte. I korsveilandaktene har vi fulgt Jesus på hans tunge vei fra Pilatus til Golgata. Vårt hjertes jordbunn er blitt forberedt til å motta det glade budskap som lyder til oss påskelørdag: «Han er opstanden». Og nu gleder vi oss hver dag over dette at Han lever og følger oss i all vår gjøren og laden dersom bare vi lar Ham komme til.

For mig er alltid påsketiden årets største fest, og det av to grunner. Påskeunderet, Jesu seier over død og helvede og Hans herlige opstandelse, har alltid formådd å tale sitt mektige sprog til mig, og for det annet mottok den Hellige Kirke mig i sitt skjød i den stille uke 1932. Denne begivenhet som jo er den lykkeligste i mitt liv, gjør sitt til at jeg alltid med lengsel ser hen til feiringen av påske. Og i år fikk jeg den nåde å feire min påske i Rom og litt av mine inntrykk herfra har jeg nu lyst til å fortelle. I det store og hele feires jo påsken likt over hele den katolske verden, men et og annet kan jo være forskjellig.

Under eller rettere sagt før Høimessen Palmesøndag blev foruten våre oljegrøner også tre palme-grøner velsignet. En blev sendt til paven, en til en kardinal og en til propagandaens sekretær. Vi fikk hver vår oljegrøn, og med den i hånden gikk vi i prosesjon rundt huset syngende de vakre antifoner. Etter vekselang mellom et lite kor inne i kirken og prosesjonen utenfor, banket subdiakonen med kors-et på døren og vi gikk inn igjen i kirken til høimessen.

I tiden fra palmesøndag ettermiddag inntil onsdag formiddag hadde vi retrett ledet av en jesuit-pater. Det var første gang jeg hadde anledning til å høre en av denne «skrekkelige» ordens patre tale, og det var intet mindre enn en opplevelse. Retretten sluttet med Te Deum og sakramental velsignelse. I dagene onsdag, skjærtorsdag og langfredag fra kl. ½4 til 6 sang vi tenebrae, og aldri vil jeg glemme det gripende inntrykk dette gjorde på mig. Hvilke skjønne salmer, responser og lektier! Og tilslutt synges flerstemmig «Miserere», idet et vers synges av koret og vi andre reciterer et vers hele denne mektige bodssalme igjennem. Hele kirken ligger da i halvmørke, alle lys er slukket. Vi føres uvilkårlig tilbake til Jesu lidelse. Kirken er jo en mor som nøiaktig vet hvordan hun skal føre sine barn til sann forståelse av Jesu lidelse og død.

Skjærtorsdag blev sakramentet hensatt i «gra-

ven». Og ved vår vakre grav har vi etter tur vakt hele døgnet. Om natten var der med korte mellomrum preken av vår rektor.

Kl. ½12 om formiddagen var der fotvaskning. Den blev foretatt av vår rektor på tretten av våre unge prester, en fra hver nasjon. Ved middagsbordet blev de servert maten ved et eget bord av rektor og den diakon og subdiakon som hadde assistert ham under fotvaskingen. Om ettermiddagen gikk vi en tur ned til St. Peter for å høre kanikerne der syngne tenebrae. Kirken var full av mennesker. Der var også en hel del pilegrimmer både fra selve Italia og flere andre land. Fra Østerrike var der kommet flere store omnibusser med pilegrimmer. Til «graven» var der en uavlatelig strøm med mennesker. Det var næsten helt umulig å komme til, men med litt tålmodighet nådde en da omsider frem. «Graven» var bare pyntet med lys, ingen blomster, men så var der til gjengjeld en utallige mengde lys, og det hele virket meget betagende. Her inne i kappellet knelte folk av alle stender og aldre ved siden av hverandre i bønn. Det er vidunderlig å se hvordan menneskene her kan konsentrere sig i bønningen til tross for trengselen omkring sig på alle kanter. Men de er vant med å be, det er ikke noe de gjør bare på de store høitider eller en og annen søndag, de ber og arbeider daglig.

Oppe i høikoret, bak pavealteret, satt kanikerne og sang. Da vi kom var det omtrent slutt, men vi fikk da høre St. Peterskirkenes kor syngende «Miserere», og det er av betagende virkning. De vakre rene guttestemmer som koret har så mange av, blandet sammen med de dype mannsstemmer, er en nydelse å høre.

Efter at tenebrae var til ende blev der gitt signal med en klokke, og oppe fra en av balkongene blev velsignelsen gitt med pasjonsrelikviene.

Langfredag formiddag før høimessen gikk vi ut og gjorde de syv foreskrevne kirkebesøk for å vinne påskeavluden. På vår vandring fikk vi anledning til å se mange vakre «graver». Og overalt var der mennesker tilstede i bønn.

Påskelørdag oprandt med det herligste sommervær. Vår messe begynte allerede kl. 6. Utenfor kirken blev påskeilden tendt og velsignet under de vanlige ceremonier, og så gikk vi inn i kirken hvor påskelyset blev tendt og alle profetierne sunget. En ung amerikansk prest father Gulnerich var diakon. Han har en skjønn stemme, og sang aldeles vidunderlig den Augustinske lovsang. Hele høimessen var fra først til sist en åpenbarelse av skjønnet og storhet.

Kl. 11 om formiddagen blev Gloria istemt i Laterankirken, og da ringet alle Roms klokker. Det var første gang jeg hadde anledning til å høre den store klokke i St. Peter ringe. Og hvilken klang! Dens tunge dype malmtøner lød igjennem luften og overdøvet næsten alle andre. Det sies at i fra den blir satt igang og inntil dens første slag lyder, går der fem minutter, og likeså lang tid for å stanse, så det er ikke noen liten klokke. Men en klokke

som skal ringe til Guds ære kan aldri bli for stor eller for kraftig.

Påskedag var det høimesse om formiddagen og sakramental velsignelse om kvelden her i vår kirke. I St. Peter celebrerte kardinal Pacelli høimessen. Hele påsketiden har for det meste vært begunstiget av godt vær, så både ytre og indre omstendigheter har gjort sitt til at også denne påske har vært en uforglemmelig opplevelse. Flere ganger har jeg måttet tenke på våre anderledes troende brødre og søstre. Hvordan kan man få sagt at vår tro bare består i utvortes ceremonier og intet indre liv? Hvor finner man maken til sammensmeltning? Ingen steder. Kun den hellige katolske Kirke har evnen og makten til ved skjønnheten og innholdet i sin Gudstjeneste å få menneskene til å elske Ham som er det centrale i all vår gudsyndyrkelse. Her er vi ikke henvist til en prests personlige smak eller lune. Kirkens gudstjenesteordning har århundrerens tradisjon bak seg. Den er prøvet igjennom slektledd etter slektledd og funnet verdig til å fortsette videre så lenge den katolske Kirke skal bestå, og det blir inntil tidenes ende. Den er ikke formet av mennesker alene, men av Gud. For hadde det ikke vært så, ja da hadde nok den måttet følge alle andre menneskeverks utvikling, den vilde ikke ha kunnet bestå i over 1900 år, men være fallt for lenge siden. Men nu er den bygget på klippegrunn. Fundamentet er sikkert og fast. Derfor må vi som har fått lykken til å feste bo her takke Gud for det. Takke ham for Kirkens indre og ytre skjønnhet og be om at andre må få øinene op for den og finne veien frem til sannheten.

Sigurd Bruun Tønnessen.

Fra St. Olavs forbundets virke.

Vi bragte i forrige nummer av «St. Olav» den siste årsberetning fra St. Olavsforbundet og i neste nummer offentliggjøres regnskapet. Det kan da ha sin interesse i samme forbindelse å lese nedenstående brev fra mgr. dr. Kjelstrup, som gir et klart og levende bilde av hvad en gren av St. Olavsforbundets virke — utsendelsen av foredragsholdere, i dette tilfelle dominikanerpater Lutz, har for en betydning. Samtidig gir brevet en oversikt over sogneprest Kjelstrups arbeid og resultater, som også i høi grad er av interesse. — Brevet lyder:

Til formannen i Centralstyret for St. Olavs Forbund.

«Kjære herr Bankchef Parmann.

Det er mig en kjær plikt å uttrykke min menighets og min takk for det besøk av pater A. Lutz som vi nettop har kunnet glede oss over ved Centralstyrets velvillige foranstaltning. Pateren har holdt

to foredrag i vår store, nye St. Ansgars kirke, nemlig onsdag d. 22. april («Det religiøse grunnlag for de kristnes gjenforening»), og fredag d. 24. april («Ånd og autoritet i Kirken»), samt et foredrag på fransk i Alliance Française torsdag d. 23. april («Det religiøse moment i den nyere franske litteratur»).

Til foredragene i kirken var der fremmøtt et meget representativt publikum og interessen var øiensynlig meget stor. Ved det siste foredrag var hver eneste sitteplass optatt. Jeg hadde selv sørget for reklamen både ved annonser og ved forhåndsinserter i byens mest utbredte blader, og det er den almindelige mening at det hele var overordentlig vellykket — hvad der er dobbelt gledelig når man tar i betraktning at pater Lutz's foredrag er for filosofisk-videnskapelig anlagt til at det er hver manns sak å høre dem. Her hadde vi altså nettop det publikum som pateren henvender sig til og som har de fornødne forutsetninger til å kunne følge ham og forstå ham.

I Alliance Française hadde formannen, herr konsul Heistein, samlet medlemmene — ca. 20 i antall — i sitt hjem, hvor pateren (som medlemmene kjente fra hans siste besøk for 5 år siden) var midtpunktet og hedersgjesten. Jeg har siden talt med et par av de tilstedeværende som fortalte at konferansen var meget interessant og høstet livlig bifall.

Et besøk som dette har overordentlig stor betydning for en menighet der som denne skal gjenreises til nytt liv. Vi er derfor alle dypt takknemlige for besøket, især mine konvertitter (jeg har nu optatt 12 voksne i Kirken) som aldri før hadde sett eller hørt en dominikanermunk. Det er likesom et pust ute fra den store katolske verden.

Jeg imøteser nu med lengsel det tidspunkt da jeg kan oprette en lokalavdeling av St. Olavs Forbund. Ennu er det litt for tidlig, men det skal med Guds hjelp ikke vare lenge før det kan skje. Ifjor i februar oprettet jeg en kvinneforening, Sankta Sunniva-laget, som nu teller 12 medlemmer, og nu i april har jeg oprettet en mannsforening, Sankt Ansgar-laget, som allerede teller 10 medlemmer og omfattes med levende interesse. I en menighet som denne, hvor ingen forening fantes, er det allerede meget, så nu må jeg ikke gå for hurtig frem. Men at lokalforeningen med Guds bistand snart skal komme er sikkert nok.

Forhåpentlig vil jeg kunne delta i neste Centralstyremøte. Jeg beklager at jeg forrige gang ikke kunde komme. — Med fornyet takk og hjertelig hilsen forblir jeg

Deres i Herren hengivne

K. Kjelstrup.

På samme reise har pater Lutz likeledes som utsendt av St. Olavsforbundet besøkt Arendal og Tønsberg. Referat fra disse to byer vil man finne i dette nummer under «Herhjemme».

Bokanmeldelse.

Olaf Valcur: «TANTALOS».

I «Morgenavisen», Bergen, finner vi følgende meget interessante artikkel av mgr. Snoeys, som vi ikke vil foreholde «St. Olav»s lesere:

«Jeg må tilstå at jeg har en smule dårlig samvittighet. Allerede i flere dager ligger «Tantalo» på mitt skriveborduopskåret, ikke av mangel på interesse, men av mangel på tid. Det er vel få mennesker som er så lite herre over sin tid som presten. Stadig kan det komme og kommer det noget nytt og uventet iveien som legger beslag på ham. Men det fikk ikke hjelpe, så måtte jeg ta natten til hjelp. Og jeg kan si med det samme: jeg angret ikke på det. Det er en festlig bok, fint og elegant skrevet og sjelden populær og lettlest. Hele boken røber den erfarne pedagog og ungdomslærer, som har ordet i sin makt.

«Tantalo» kaller han boken — «Samfundets kvaler og veien til befrielse». Titelen er velvalgt. Verden lider tantaloskvaler, den drukner i overflod, men forstår ikke å utnytte den og derfor er det, tross all overflod, nød og elendighet overalt. Det er dårlige tider fordi det er så gode tider med en overflod på alle områder som kanskje aldri før i historien. Å fastslå dette som faktum er ikke vanskelig. Vi ser det og erfarer det allesammen. Men å anvisе «Veien til befrielse», det blir ikke så lett. Men det er det forfatteren forsøker i sin interessante bok. Det første kapitel «I ditt ansikts sved» er stilistisk sett det vakreste i hele boken. Det er en nydelse å lese den vakre skildring om menneskeslektens «struggle for life», dens ustanselige fremadskriden i kampen for tilværelsen, fra den tid menneskene stod omtrent på samme utviklingstrin som markens kryp til de idag flyver gjennom luften og har gjort sig til herre over naturens krefter. «Mennesket er skapt til å arbeide som en fugl er skapt til å flyve». Det levende ord blev tankens redskap og kunde føre menneskeheten stadig fremover og opover. Fedrenes kunnskap og erfaring kunde gjennom det levende ord gå i arv fra far til sønn, fra slekt til slekt og få evig liv. Det kunde bygge sten på sten i vitenskapens tempel. Og derfor står vi idag foran et nytt tidsskifte, en ny epoke i verdenshistorien. Ti: Arbeidets forbannelse er hevet. Menneskene har gjort sig jorden underdanig.

Menneskets skjebne er bestemt av naturen utenom oss og innen i oss, sier forfatteren, og av kvaliteten av og kjennskapet til disse to faktorer. Jeg tror at han i grunnen mener det samme som jeg, at det er Gud, som har skapt naturens lover, og vårt forhold til Ham som bestemmer vår skjebne. Det er derfor utenkelig at krisens årsak skulde være at finne i naturen utenom oss. Guds lover er evige og uforanderlige og allvise. Det er menneskenes forståelse og innstilling overfor dem som stadig forandrer sig. Det er derfor av grunnleggende betydning at vi erkjenner dette store og avgjørende skille mellom den objektive virkelighet som eksisterer i kraft av sig selv og den relative virkelighet som menneskene har skapt gjennom sin fantasi. Den krise vi idag gjennomlever er ikke først og fremst en økonomisk krise, men meget mer en mentalitetskrise, en åndskrise. Og derfor er det åndslivet, nu som alltid før, som må redde samfundet og skape rikere tanker, fremskritt og

vekst. Og det gjærer blandt slektens tenkere. Uavhengig av hverandre og på mange steder har urolige, higende sjeler allerede trengt over murene som stenger for utsikten. Det er den nye tids pionerer. Tingene vil aldri mer falle tilbake i den gamle gjenge. Krisen er ikke bare bolgeslag mot stranden. Vi står ved innledningen til en ny tidsepoke. Gjerdene og murene faller. Menneskene er ifølge sin natur et folk på vandring, alltid fremover og opover. Og derfor er den nye tids oppgave å skape ballanse opover, ikke nedover som politikerne forsøker. Og derfor må kristendommen vise oss veien. Vi skal tjene hverandre og hjelpe hverandre — eller som Paulus sier: «bære hverandres byrder og således opfylle Kristi lov» — det er kristendommens første bud, og det er tillike grunnlaget for alt samfundsliv. Jo bedre det går andre dessto bedre også for mig. Er det derfor nødvendig å hente kristendommen ut av kirkene, som forfatteren mener? Langifra, kirken har sin store oppgave der. Den kan og bør lære oss hvorledes vi skal praktisere Jesu skjønne lære og hans ophoiiede eksempel i det daglige liv, i hjemmene, på arbeidsplassen, så vi fyller vår plass i samfundet til Guds ære og næstens gagn. Og derfor må kirken og dens menn følge med tiden og delta i åndslivet og åndskampen.

Kan mentaliteten forandres? spør forfatteren. — Selvfølgelig må det regnes med den menneskelige treghet, som har en naturlig uvilje mot å orientere sig på nytt. Og derfor bør vi så meget som mulig komme bort fra alt som heter tvang til større og større selvvirksomhet. For det virkelig frigjorte menneske eksisterer der ikke nogen makt- og prestisjespørsmål. Han innordner sig frivillig under de almenne hensyn, fordi han vet at det tjener alles vel — ham selv innbefattet. Han respekterer sakkyndighet og innsikt og yder glad og villig sitt beskjedne bidrag til samfundets trivsel og fremgang. Det i ånd og sannhet frigjorte menneske viser selvbeherskelse og selvkontroll, hensynsfullhet og beskjedenhet, og er klar over sin egen begrensning. Den høieste form for selvvirksomhet er ikke fysisk, men åndelig. Som et apropos kommer forfatteren her inn på sitt eget terreng skolen, og spesielt på det aktuelle spørsmål: Skolens differensiering etter anlegg og evner. Og her taler den erfarne skolemenn og blir hans bevisføring soleklar og helt overbevisende. Alle pedagoger og de som interesserer sig for skolen bør lese det. Jeg har selv erfaringer og minner fra min egen skoletid, f. eks. for en ekspert jeg var i algebra, hvorledes jeg elsket å tumle med X-er og Y-er og å opstille alskens lignelser. Og lenge før de andre i klassen var halvveis var jeg forlengst på egen hånd blitt ferdig med hele læreboken og alle dens oppgaver. Men så var det stopp. Lenger kom jeg ikke, jeg måtte vende på de andre. Og så forsvant interessen litt efter litt og idag vilde jeg stryke med glans til middelskoleeksamen. Men med det vett og den erfaring jeg nu har innser jeg at jeg kunde nådd langt hvis det var gitt mig anledning og veiledning. Jeg er skjont enig med forfatteren: samfundet har ikke råd å la evnene forkrobles. I samme grad som livet krever spesialisering. Det siste er en logisk følge av det første. Hans flotte konklusjon blir: Den ideelle skoleordning, som vi alle håper engang vil komme, er et skolevesen, hvor hvem som helst når som helst kan få lære hvad som helst. Bravo!

Ennvidere gjør forfatteren propaganda for det såkalte «branchestyre» hvor kloke og erfarne menn hver i sin bran-

che viser vei. Efterhvert som menneskene tillegger sig den rette helhetsfølelse og tjenerånd, vil de arbeide «selvvirksomt» sammen til felles beste — i det branchestyrt samfund. Og når det ikke lenger er nødvendig å slåss om matfatet er grunnlaget for krigen og klassekampen i virkeligheten bortfalt. Krigen bør neutraliseres ved å øke produksjonen og skape gode økonomiske kår for alle.

Kapitlet om «Pengenenes eventyr» liker jeg igrunnen minst. Det er litt for «Brochmanniansk», ikke bare hvad dets innhold angår som går igjen i all «Det frie Samfund»s litteratur, men også hvad formen angår. Av Dybwad Brochmann kan vi tåle meget uten å bli forarget. Han får slå på stortrommen og bruke storsleggen som en grovsmed for å vinne gjenklang og vekke de sovende. Han kan gjerne knuse vinduet og hive en sten i en juvelerforretning. Men anderledes er det med Olaf Valeur. Han fører ellers en så fin pen, at det er synd at den har sprutet i dette kapitlet. Og det har den gjort. A sammenligne uten videre dette at «en prest kneler ved alteret foran et bilde av Kristus på korset» med «barbarenes avgudsdyrkelse og underlige ceremonier», det sårer våre følelser hos en så fin mann som O. V. ellers viser sig å være (le style c'est l'homme). Jeg har et bilde av min avdøde mor hengende i soveværelset mitt. Når jeg ser på det kan det gi mig mange gode tanker og jeg er ikke fri for undertiden endog å sende en bønn op til henne, en bønn om forbønn i tunge timer. Vidner det om symboldyrkelse og dagdrømmeri? Og når jeg kommer hjem fra et dødsleie hvor jeg har sett tiden og evigheten møtes og den troende sjel gjennom dødens mørke port gå inn i det evige liv, da kan jeg spontant falle på kne foran et bilde av Kristus på korset og da kan jeg forsikre at jeg får «realverdier» som verden ikke kan gi, ei heller forstå. «Jødene krever tegn og grekerne søker visdom; vi derimot preker den korsfestede Kristus, for jødene en forargelse og for hedningene en dårskap, men for dem som er kallet, en Guds kraft og Guds visdom». In cruce salus. I korset er der frelse også ut av den nuværende krise. Søk og du skal finne. Undskyld at «han presten» et øieblikk kom ut på viddene. Klar og populær er forfatteren i sin fremstilling av pengenes og rentenes realverdier. Pengene kan ikke formere sig, de kan ikke yngle. Derfor må der bak den kapitalrente vi innkasserer stå en tilsvarende realrente i form av øket produksjon. Hvis ikke det er tilfelle så er renten fiktiv. Realrenten kommer til syne i form av synkende priser eller — om man vil — stigende pengeverdi. En får mer for sine penger enn før.

Det kristne tjenerprinsipp forlanger at kravene skal settes ned og ydelsene op. D.v.s. at alle produsenter og kjøbmenn setter sig det mål å skaffe folk mest mulig av realverdier til den billigst mulige pris. Det må bli slutt med at autoritetene og politikerne vil styre samfundet efter de samme prinsipper som i vareknapphetens tid. Derfor er autoritetene muren som stenger for den nye tid og som må brytes ned, for at det blir mulig å komme videre frem. Både de ytre livsvilkår og den menneskelige natur forlanger altså det samme: Et fritt, selvvirksomt samfund, hvor alle arbeider sammen for å fylle livets hensikt og mening, hver på sin plass, og gjør det frivillig, i bevisstheten om at alle går en felles skjebne i møte.

«Bær den ene den annens byrde og opfyll således Kristus lov».

P. S. jeg har pløiet gjennom O. V.s bok, har ofret to netter på den. Jeg har nu forsøkt å gi et kort resymé av dens innhold. Jeg vet ikke om det er lykkes mig. Jeg vil senere i ro og mak lese den en gang til og jeg vet at den vil gi nye utsyn og forståelse. Og når jeg nu setter punktum, så drømmer jeg om mitt deilige lille Holland med sin paradisiske fruktbarhet. Der nede går omtrent 500,000 — fem hundre tusen — mennesker uten arbeide og blir holdt ilive av det offentlige. De får så pass at de med nød og neppe kan opholde livet. Og så får de fri kinogang. Og mens slekten holder på å bli underernært av mangel på fettstoffer så drepes grisungene og graves i jorden som døde rotter. Og i tonnvis kjøres de deiligste grønnsaker på søppeldyngen og politiet passer på at ikke de fattige får spise dem.

— Tantalos

Og derfor ære være alle dem som forsøker å yde sitt bidrag til å hjelpe samfundet ut av sumpen. Og jeg er enig med forfatterens siste ord:

Begivenhetene ute i verden kaller på et folk som er ungt av sinn, et åndelig frigjort, våkent, tenkende, søkende folk.

Velbekommen og lykke til!

Bergen, 24/4—1936.

H. Snoeys.

Billigreise til Østerrike.

Vi er blitt anmodet om å innta følgende:

Fra 7.—19. juni d. å. arrangerer det svenske katalolske blad «Hemmet och Helgedomen» sammen med det østerrikske turistbyrå i Stockholm en billigreise til det berømte valfartssted «Mariazell». Prisen er 190 svenske kroner, fra Stockholm og Göteborg, hvor eventuelle norske deltagere kan slutte sig til.

Programmet er dette:

7/6: Avreise.

8/6: Ankomst Berlin, hvor man i buss overføres fra «Stettiner Bhf.» til «Anhalter Bhf.» hvorfra reisen fortsettes over Passau til Linz.

9/6: Ankomst til Linz, hvor man efter lunch går ombord i en Donaudamper som fører oss forbi gamle ruiner og klostre fra middelalderen til Østerrikes hovedstad Wien.

10.—13/6: Ophold i Wien. I det ordinære program inngår rundtur i buss, besøk i Stefansdomkirken og andre berømte kirker, keiserkrypten med Habsburgernes graver, slottet Schönbrunn m. fl. En av dagene mottas pilgrimmene i audiens av kardinal Innitzer. En annen dag besøkes Klosterneuburg. Eventuelt arrangeres flere utflukter til klostre i nærheten av Wien, f. eks. Kalksburg, Heiligenkreuz m. fl.

14/6: Avreise til valfartsstedet Mariazell.

15.—16/: Ophold i Mariazell som er Mellem-Europas største valfartssted. For dette ophold oppsettes et særlig program med gudstjenester og besøk i de forskjellige kapeller.

17/6: Avreise til Kufstein hvor alt er gammel-dags og hvis bybillede ikke har forandret sig i flere hundre år. Her finnes en av verdens største severdigheter nemlig et kjempeorgel, innbygget i slottet Geroldseck og hvis toner kan høres i 30 km. avstand.

18/6: Tidlig om morgenen tiltredes hjemreisen over München og Berlin.

Den nevnte pris kr. 190,00 (sv.) inkluderer alle omkostninger for 3. klasses tog og dampskib, tre mål om dagen under såvel selve reisen som opphold (på de lange jernbanefarter og på utfluktene utrustes man med nistekurver). Ennvidere hotellophold, drikkpengene, skatt og utflukter. På hotellene må to reisedeltagere dele værelse. De som ønsker 3. kl. sovevogn betaler et ekstragebyr av kr. 5,00 (sv.) Ved tegningen deponeres kr. 20,00 og innmeldelsene må skje til redaksjonen av «Hemmet och Helgedomen», adr. Götagatan 58 A, Stockholm innen 25. mai. Eventuelle forespørsler besvares sammesteds.

*

Efter programmet å dømme tegner denne reise til å kunne bli en interessant opplevelse og altså et utmerket bruk av ferie. Til den ovennevnte pris kommer altså for nordmenn reisen til Göteborg.

Chefredaktør blir prest.

Dr. Angel Herrera, chefredaktør for «El Debate» i Madrid, studerer i øieblikket teologi ved universitetet i Freiburg (Sveits) for senere å motta prestevigslen. Dr. Herrera som er født i 1886, har like siden sine unge dager vært en begeistret fører av «Katolsk aksjon» i Spanien. For 30 år siden stiftet han en ungdomsgruppe «Katolske propagandister» med den oppgave å arbeide særlig for den katolske presse. Under store økonomiske vanskeligheter startet dr. Herrera dagbladet «El Debate», som takket være hans eminente ledelse nu står som et av de største og betydningsfulleste katolske preseforetagender i verden. Som et ledd i sitt arbeid ved bladet opprettet han en «høiskole for katolsk journalistikk», som er meget søkt.

I de senere år har dr. Herrera ofret sig helt for katolsk aksjon og holdt sig fjern fra all partipolitikk, men før i tiden hadde han en ikke ringe andel i Gil Robles' «folkeaksjon». Arbeidet for større sosial rettferdighet har alltid kunnet gjøre regning på hans støtte — men først og sist er det alle former for katolsk aksjon som har hatt hans varmeste interesse.

Når dr. Herrera har mottatt prestevigslen er det hans hensikt sammen med noen yngre teologiske professorer å opprette et institutt i Madrid, som særlig skal arbeide med å sette prester grundig inn i alt som faller inn under katolsk aksjon.

Herhjemme.

På grunn av plassmangel må dessverre «Spørsmål og svar» utestå til neste nr.

Oslo. — Pater Boers reiser fredag 15. mai til utlandet og blir borte noen måneder.

Oslo. — Mariakongregasjonen hadde ved sitt møte i St. Olavs kirke 6. mai, den glede å ha kongregasjonens stifter, og første præses, hr. pastor Krijn til leder av møtet. Han holdt en meget alvorlig, tankevekkende og ansporende tale, der blev påhørt med spent oppmerksomhet. Efter møtet var der selskapielig samvær i festsalen, så medlemmene fikk anledning til å hilse på sin forhenværende præses, og takke ham for det tiltak som opprettelsen av en kongregasjon heg var, hvilket særlig de medlemmer som var så heldig å ha vært med fra den første begynnelse av, forstod å sette pris på. Gleden over besøket så ut til å være gjensidig og samværet forløp i beste harmoni. M. R.

Oslo. — Ved St. Elisabethkongregasjonens møte 5. mai talte pater Notenboom om St. Franciskus' tredje orden, dens forutsetninger, leveregner og velsignelser. Der var tallrikt fremmøte og de alvorlige ord skapte fruktbare tanker i sinnene. Efterpå var der som vanlig selskapielig samvær — som vanlig særdeles hyggelig. For taknemlige tilhørere fortalte redaksjonssekretær fru Vanberg om sin påskereise til Kjøbenhavn.

Stabekk. — Stabekks lokalledd av St. Olavsforbund holdt torsdag 7. ds. sitt månedlige møte. Vi hadde denne gang den glede å høre fru Ragnhild Nylund tale om vår store helgen Catharina av Siena, denne kvinnelige helteskikkelse som har hatt en så stor innflytelse på såvel Kirken som samfundet. Fruen trakk tilslutt sammenligninger mellom den hl. Catharina og den nulevende stigmatiserte Therese Neumann. Foredraget som blev levende fremført og som blev ledsaget av lysbilleder, blev påhørt med stor oppmerksomhet. Tilhører.

Tønsberg. — Med overskrift «Et ord i rette tid» finner vi i «Tønsberg Blad» for 4.—5. følgende:

«Et ord i rette tid var det foredrag pater Lutz holdt foreleden aften i Tønsberg. I sitt tendende og velformede foredrag: «Ånd og autoritet i kirken» nevnte pateren at det absolutt ingen motsetning er mellom ånd og autoritet.

Den som gjennom personlig åndelig opplevelse er omvendt til kristendommen (som Paulus i Damaskus) ledes av ånden til kirken, d. v. s. samfundet av dem som har samme opplevelse.

Just i denne tid da vi fristes til å gå trett av Oxfords megen tale om åndens personlige ledelse og kanskje ergrer oss over stortingets manglende respekt for kirke-lig tradisjon (sml. forslaget om kvinners rett til presteembedet) var paterens foredrag et ord i rette tid også til oss lutheranere».

Arendal. — Vi har i den senere tid hatt mange festlige dager i Arendal. Vår første kjære sogneprest, mgr. Kjelstrup, har besøkt oss, og det er alltid en stor glede for oss å se ham igjen og høre hans utmerkede prekener og foredrag. Uken efter kom pater Lutz, som først preket for oss i kirken og siden holdt foredrag for oss både i kirken og festivitets salen vår. Alle foredrag blev påhørt med den største interesse også av anderledes troende og var meget interessante og instruktive. Og nu — siste søndag — hadde vi også en sjelden festdag, da en av menighetens småpiker gikk til sin første hl. kommunion. Efter at hun sammen med sine foreldre hadde mottatt sakramentet, gikk hele den samlede menighet til Herrens bord. Da denne søndag også var Bededag i vår menighet, og hele menigheten dessuten blev innviet til Marias hellige hjerte, blev det en tredobbelt fest. Sognepresten pater Leo talte manende til oss om hvilken ære og lykke det var for oss å bli Guds Moders spesielle barn. Da festen i kirken var forbi, hadde St. Franciskusostrene arrangert en hyggelig fellesfrokost for oss i vårt nye festlokale. H.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri, Oslo.

Regnskap

for

ST. OLAVS FORBUND

fra 15/7—1935 — 31/3—1936.

Inntekt.		Utgift.	
	Kr.	Kr.	Kr. Kr.
Kontingent.			
St. Halvardlaget, Oslo	125.—		
Stavanger lokalforening	101.—		
St. Olav lokalforening, Oslo	343.—		
Arendal »	44.—		
Fr.stad »	68.—		
Tr.heim »	100.—		
Bergen »	140.—		
Tromsø »	78.—		
Haugesund »	42.—		
Stabekk »	64.—		
Hamar »	65.—	1.170.—	
Utbytte.			
St. Olav lokalforening, Oslo	150.—		
Hamar »	15.—		
St. Halvardlaget	16.25	181.25	
Kollekt.			
/v Vikariatet	366.93		
Mellem-Norge	25.—	391.93	
Diverse.			
Renter av statsobl.	45.—		
Renter av bankinnskudd	51.56		
Renter av ffond	20.13		
Diff. Landsmøte	31.14	147.83	
Driftsunderskudd		944.51	
		2.835.52	2.835.52
Kassabeholdning pr. 31/3—36			
Innestående i bank	6.11		
Innestående i bank	1.632.82		
I statsoblg.	597.62		
	1.900.—		
	4.136.55		4.136.55
Kapital pr. 31/3—36			
	4.136.55		
Forlagskonto.			
Trykning av «Moderkirkens tro og lære»		180.—	
Trykning av «Kirken og Bibelen» Innkjøpt 300 ekspl. v. d. Burgskriftm.		205.—	
120.—			
Annonser: «Mennesket og Samfundet»		363.35	868.35
Om kostningskto.			
Høydahl Ohme utklipp		75.26	
Div. porto		31.80	
Konvolutter		11.60	
Ophev.gebyr av obl.		5.—	
Telegram		1.50	
Trykning av 1000 vedtekter		69.13	194.29
Diverse.			
Landsmøte Tr.heim		700.—	
Div. blomster		38.38	
Bidrag til bladet «St. Olav»		1000.—	1.738.38
Foredrag og reiser			34.50
Kapitalkonto pr. 31/3—36			
Balanse		5.081.06	
		944.51	
		4.136.55	4.136.55

OSLO, den 31. mars 1936.

Anna Bonnevie.

Revidert. Intet å bemerke.

Oslo, den 17. april 1936.

Andr. Hadland.

M. Müller.